

O B Č I N A *Grad*

Informativno glasilo Občine Grad

leto XXII

številka 57

december 2021

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ.

*Vsaka vas in vsako mesto
se lahko imenuje Betlehem
in vsako srce so lahko jaslice,
v katerih je rojena ljubezen.*

LETO 2022 NAJ VAS RAZVESELI SAMO Z DOBRIM!

MINISTER JOŽE PODGORŠEK OBISKAL KRAJINSKI PARK GORIČKO

Minister RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, g. Jože Podgoršek, je v oktobru obiskal Krajinski park Goričko. Med vodenjem po gradu si je ogledal etnološke zbirke goriških mojstrov in razstavi o naravi ter naravoslovne sobe o parku. V okroglem salonu gradu se je srečal z zaposlenimi v Javnem zavodu Krajinski park Goričko, ki upravljajo z gradom, Krajinskim parkom in Naturo 2000 Goričko. Predstavljena mu je bila problematika kmetovanja v povezavi z ohranjanjem narave in biotske raznovrstnosti ter dosežki, ki jih zavod beleži z izvajanjem raznovrstnih projektov, sofinanciranih iz evropskih skladov. V nadaljevanju je minister zaposlenim v zavodu predstavil zasnovo strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027. Srečanju so poleg zaposlenih prisostvovali predstavnik kmetijsko-gozdarskega zavoda, predstavnik Zavoda RS za ohranjanje narave in predsednica Skupnosti naravnih parkov Slovenije. Pogovor je bil spodbuden, saj je iskanje ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti skupen cilj v Evropski uniji. Obisk se je zaključil s terenskim ogledom v Vidoncih, kjer je kljub megli bilo možno videti visokodebelni travniški

Minister Jože Podgoršek na gradu Grad (Foto: arhiv MKGP)

sadovnjak, suhi travnik in zasajeno mejico med travniki, za kar skrbi Javni zavod KP Goričko in je rezultat projekta Gorička krajina.

Stanka Dešnik

NAŠE DELO V PROJEKTU LIFE NATURAVIVA, BIODIVERZITETA – UMETNOST ŽIVLJENJA

Life Naturaviva, biodiverziteta – umetnost življenja je projekt, v katerem želimo na Javnem zavodu Krajinski park Goričko skupaj z devetimi drugimi partnerji po Sloveniji čim širši javnosti predstaviti bogato biodiverzitetno oziroma biotsko pestrost Slovenije. Na našem zavodu se v projektu trudimo predvsem z razkrivanjem pestrosti narave našega prostora – Krajinskega parka Goričko.

Našo nalogo v projektu smo letos opravljali z različnimi aktivnostmi. Za vrtčevske, osnovnošolske in srednješolske skupine smo organizirali številne brezplačne naravoslovne dneve in naravoslovne delavnice, na katerih mlajšim skupinam na zabaven in praktičen način pokažemo, zakaj je na Goričkem velika naravna pestrost, zakaj je pomembna in kaj vse zajema.

Naravoslovni dan v Lončarovcih (Foto: N. Vegi Kalamar)

Za splošno javnost smo izvedli različna predavanja na temo biotske pestrosti, na potopisnih predavanjih pa so različni predavatelji predstavili tudi biodiverzitetno drugih

Biodiverziteta Slovenije ob Regionalnem promocijskem centru Expansio (Foto: T. Koltai)

delov sveta. V aprilu 2021 so Goričanci in Goričanke po pošti prejeli novičnik z naslovom »Biodiverziteta in voda«, v katerem smo predstavili živalsko in rastlinsko pestrost vodnih življenjskih prostorov na Goričkem. V prostorih gradu Grad smo gostili fotografsko razstavo Magična narava 2019 in razstavo Ekosistemi Slovenije in biodiverziteta, v grajskem parku pa je bila postavljena velika zunanja razstava z naslovom Biodiverziteta Slovenije, ki so jo pripravili sodelavci projekta na Nacionalnem inštitutu za biologijo. V

sodelovanju z Inštitutom Lutra smo priredili tudi otvoritev omenjenih razstav s koncertom klasične glasbe.

Po omenjenih razstavah in na stalni razstavi Preživeti z netopirji v Kančevcih smo izvedli več vodenih ogledov z različnimi starostnimi skupinami. Razstavi Ekosistemi Slovenije in biodiverziteta ter Biodiverziteta Slovenije smo v jesenskem času premestili na gostovanje v Regionalni promocijski center Expano ter razstavo Ekosistemi Slovenije in biodiverziteta v mesecu decembru v Pomursko in študijsko knjižnico Murska Sobota.

V toplih poletnih večerih smo na gradu Grad prirejali kina pod zvezdami. Poleg filmov »Ne meč'mo hrane stran« in »Žejni svet« smo v septembru premierno v Pomurju predvajali novi slovenski dokumentarni film »Divja Slovenija«. Predvajanje slednjega smo ponovili še v Gledališču Park v Murski Soboti.

V mesecu oktobru smo izvedli tudi prvi izlet za deležnike Krajinskega parka Goričko. Skupaj z udeleženci iz občinskih uprav, turističnega zavoda, lokalnih društev, osnovne šole, rokodelskih obrti in našega zavoda smo si na Prazniku kozjanskega jabolka ogledali primer dobre prakse varstva

biodiverzitete in sodelovanja lokalne skupnosti s Kozjanskim parkom.

Pred zaključkom projekta avgusta prihodnje leto nas čaka še nekaj dela. Večino omenjenih aktivnosti bomo izvajali tudi v letu 2022, poleg le-teh pa bomo vzpostavili še zunanjo razstavo, na kateri bo predstavljena biodiverziteta Krajinskega parka Goričko, organizirali bomo še tri izlete za deležnike našega parka, izdelali bomo načrt interpretacije in organizirali izobraževanja vodnikov po naravi. O vseh aktivnostih boste obveščeni na naši spletni strani www.park-goricko.org in spletnih straneh naših socialnih omrežij, podrobne informacije o projektu LIFE NATURAVIVA pa lahko najdete na spletni strani www.naturaviva.si.

Vabimo vas, da v prazničnem delu leta raziščete čudovito naravo našega parka in še bolje spoznate, v kako lepem, mirnem in bogatem naravnem okolju živimo. Skupaj se potrudimo, da ga takšnega tudi ohranimo. Vsem občanom in občankam Občine Grad želimo mirne in predvsem zdrave božične praznike ter uspešno leto 2022.

Tomaž Koltai

NAJ BODO VISOKODEBELNI SADOVNJAKI BREZ BELE OMELE

Jesensko-zimski dnevi so kot nalašč za obrezovanje sadnih dreves. Čeprav starih visokodebelnih dreves ni potrebno vsako leto obrezovati, je redno obrezovanje nujno, ko iz dreves izrašča bela omela. Bela omela (*Viscum album*) je zimzelena polzajedavska rastlina, ki je odvisna od dreves, na katerih raste. Je okroglast grmiček, ki se v les drevesnih vej ali celo samo deblo pritrdi s havstoriji (nadomestnim koreninam podobnimi pritrdjevalnimi organi). Ti predrejo skorjo in se vraščajo v les. Omela iz drevesa črpa vodo in mineralne snovi, medtem ko organsko snov (sladkorje) proizvede sama s fotosintezo. Z izčrpavanjem zavira rast gostiteljskega drevesa in v primeru močno napadenih dreves celo povzroči propad drevesa, hkrati pa z drevesom tekmuje za sončno svetlobo. Napadene drevesa se tako sčasoma posušijo. Bela omela najpogosteje uspeva na jablanah, lipah, robiniji in brezi. Pogosto lahko množice grmičkov vidimo v starih visokodebelnih sadovnjakih, na velikih lipah ali na gozdnem robu. Po podatkih Javnega zavoda Krajinski park Goričko je v Občini Grad vsaj 2,1 ha visokodebelnih sadovnjakov in posamičnih jablan z belo omelo. Belo omelo raznašajo ptice, kot sta brinovka in carar, ki se hranijo z belkastimi lepljivimi plodovi, semena pa po zaužitju iztrebljajo na drevesih, kjer počivajo in presnavljajo. Plodovi omele so za človeka strupeni, čeprav se drugi deli omele v majhnih odmerkih uporabljajo v zdravilne namene.

Ker se bela omela v primeru nerednega odstranjevanja v nekaj letih razširi po drevesu, je nujno, da rast bele omele na okuženih drevesih zaviramo z rednim obrezovanjem vej in odstranjevanjem grmičkov. Pomembno je, da z dreves sproti odstranimo vse mlade poganjke ali grmičke omele,

Pomlajena jablana v Vidoncih (Foto: G. Domanjko)

še preden se omela na drevesu preveč razširi. Že okužene veje odrežemo na primerni razdalji (vsaj 30 cm) pred grmičkom bele omele. Ko omela izrašča iz debelejšje veje ali samega debela, omelo odstranimo površinsko z izrezovanjem na površini stebela. Vsako leto znova. Veje z odstranjeno belo omelo lahko po odstranitvi sežgemo in s tem preprečimo nadaljnjo razširjanje plodov.

Naj bo redno vzdrževan in obrezovan visokodebelni sadovnjak ponos vsakega lastnika in odraz skrbnega gospodarja sadovnjaka.

Mojca Podletnik